

Tao Te Ĥing

1

Tao co se dá povědět
už není to *Tao*
Jméno co se dá jmenovat
už není to jméno -
nebo:
v nebytí jména je počátek nebe a země
a bytí jména je matka všech věcí -
nahlédnem do jeho tajemství
když o ně nestojíme
a zhlédneme jenom vnějšek
když se po něm pídíme

Jsou dvě různá jména toho
co ze stejného vlastně vzešlo
co shodně nazvem: Prvopočátek
a Prvopočátek prvopočátku –
to je brána k veškerému tajemství!

2

Jakmile všichni uznali krásné krásným
už tu bylo ošklivé
jakmile všichni uznali dobré dobrým
už tu bylo i co bylo nedobré
Tak rodí se bytí z nebytí,
tak nemožné se snadným s doplňuje
tak srovnává se dlouhé s krátkým
k sobě se kloní vysoké s nízkým
k sobě se druží zpěv a doprovod
tak po sobě jde to v předu s tím, co je zpět

Proto:
Světce se oddává dílu nečinnosti
a hlásá učení beze slov
a přece tu všechno žije a on se jich nezřiká:
dává jim žít, ale nevlastní je
pracuje s nimi a pro ně, ale nežádá si je
a netrvá na ničem z toho, co dosáhl
a jen tak to neztratí!

3

Nepovyšujte moudré a lidé se nebudou svářit
nepřeceňujte nedostupné zboží a lidé se nedají na lup
neohlížejte se příliš po věcech žádoucích a nezanesete

do lidských srdcí nepokoj

Spravování Světcovo vypadá tak:
vyprázdní srdce lidí
a naplní jim břich
oslabí jejich vůli
posílí skelet –
a lid bude na věky bez poznání a žádosti
takže i vědoucí se neopováží cokoli učinit!
Světec nebude dělat nic
a přece všechno jím bude řízeno!

4

Tao je nádoba
jež prázdná
je nevyčerpatelná
aniž je třeba ji kdykoli znovu naplnit
tak širá a tak hluboká
jak byla by rodičem veškerých věcí:
v ní všechno ostré se udělá hladké
a všechno těžké se udělá lehké
a všechno slepé tu prohlédne
a všechno složité se zjednoduší –
tu chladnou jako věčnost
nevím, kdo ji kdy zrodil a kde!

5

Nebe a země nemají takzvaný vztah k lidem
všechny věci jsou jim jen věchtoví psi
Ani Světci nemají takzvaný vztah k lidem
a lidstvo je jim jen smečkou věchtových psů

Ten prázdný prostor mezi nebem a zemí
se zdá být jak flétna
s její neúdolnou prázdnotou
jak měchy
jež každým pohybem jen víc a vše vydávají

Řečnění přemnohé znamená
vyčerpání kolikeré
Nevyrovná se tomu, co uvnitř se zdrží!

6

Magický duch údolu, ten nikdy neumírá –
to se jmenuje: *Tajemná samička*
Brána tajemné samičky
ta se jmenuje: *Kořen nebe a země*

jenž zdá se tu býti nekonečně
v užití mimovolném

7

Nebe je neskonale
země věčně trvá
Nebe a země jsou věčné, jsou neskonale
jak nežijí pro sebe samé
Proto mají schopnost dlouhého života
Proto Světec
staví se dozadu, i když je vpředu
staví se mimo, i když je v tom
jen proto, že nemá soukromí
může se jeho soukromí opravdu naplnit!

8

Nejvyšší dokonalost se podobá vodě,
nebo voda ve své dokonalosti prospívá všemu,
aniž s čím zápolí
a přebývající v tom, co je všem protivné,
tak jest nejbližší Tau!
Dokonalost bytu je v půdě
Dokonalost srdce je v čirosti
Dokonalost soužití je ve vztahu k lidem
Dokonalost řeči je v poctivosti
Dokonalost vlády je v spravování věcí
Dokonalost jednání je v schopnosti
Dokonalost vycházení je v časnosti
Neboť co nezápolí – nechybí!

9

Naplňujeme to, co držíme
ač bylo by lépe nechat to být:
brousíme špice
ač je nemůžem nadlouho uchovat ostré
plníme domy zlatem a drahokamy
ač nikdo je nedokáže uhlídat

Nestoudný v zámožnosti a v postavení
sám na sebe svolává pohromu
po skončeném díle
sám odcházej –
neboť to je Cesta nebe!

10

Vezmi svou neklidnou duši a obejmi všechno v jediném
a nic vás nerozdělí!

Chovej svůj dech, až bude nejvláčnější
a budeš jak dítě!

Očisti od všeho své hlubší zření
a budeš bez kazu!

Miluj lid a spravuj zem
a nikdo tě nebude znát!

Nech se otvírat a zavírat nebe
a zůstaň povahou samička

Bude ti patrné a zřejmé na světě vše
a nečiň nic!

Dát život – žít jej
život dát – nevlastnit
něco dělat a nespoléhat
být nad jinými, ale neřídít –
tomu se říká: *Tajemná Síla Cesty!*

11

Třicet paprsků je dohromady kolo
ale teprve to *nic* mezi nimi
přivodí smysl a účel kola!

Hrnčíř roztáčí kruh, aby vyrobil nádobu
ale teprve to *nic* v ní
přivodí smysl a účel nádoby!

Tešeme dveře i okenice, abychom zbudovali dům
ale teprve to *nic* v něm
přivodí smysl a účel domu!

Tak v tom, co je, záleží prospěch
a v tom, co není, je účel a smysl!

12

Patero barev oslepí oko člověka
patero tónů ohluší ucho člověka
patero chutí otupí ústa člověka
štvance a lovy poblouzní jeho srdce
nedostupné zboží pokříví jeho činy
Proto:
Světce se věnuje svému nitru

nevěnuje se svým čivům
nebo se vždy jedno opouští, abychom získali druhé!

13

Lidé jsou celý bez sebe přízní jako nemilostí
postavení nás bolí jako naše tělo

Co to znamená, že jsou lidé bez sebe stejně
přízní jako nemilostí?
Přízeň se prokazuje dolů a ti, kdo jí dosáhnou,
jsou celý bez sebe
a ti, kdo jí právě ztratili, jsou také celí
bez sebe, což znamená,
že jsou lidé bez sebe stejně přízní jako nemilostí!

Co to znamená, že nás naše postavení bolí?
jako naše tělo?
Cítíme mnohou bolest od toho, že máme tělo,
neboť kdybychom
je neměli, jakou bychom mohli cítit bolest?
Proto tomu, kdo cení svět jak své tělo,
může být tento svět svěřen!
Tomu, kdo miluje celý svět jak sebe sama,
může být svět vložen do rukou!

14

Hledíce na ně nevidíte je
Jeho jméno je: nevýraznost

Naslouchající mu neslyšíte je
Jeho jméno je: nezřetelnost

Sahající po něm nenahmatáte je
Jeho jméno je: nepatrnost

Tyto tři vlastnosti se vzpírají zkoumání
a proto splývají vjedno

Co svrchu není jasné
co zdola není pevné
tak donekonečna se opěťující
se nedá pojmenovat
až se znovu zas vrátí
k věci nebytí

Pak se tomu říká
bez tvaru tvar
bez věci podoba

Říká se tomu
nejasné zdání
a jdeš mu vstříc a hlavu nespátíš
a jdeš za ním a zadek nespátíš

Tak se držte Cesty starověku
abyste ovládli bytí dneška
neboť schopnost poznat i samé počátky minulosti
znamená: *základ a osnova Cesta Tao*

15

Ve starověku nejlepší správci
znali nejtajnější umění
měli nejhlubší vědění
sami tak hlubocí, že je nebyli s to pochopit

A že je nejsme s to pochopit
to nás odsuzuje k tomu, jak se jeví:
obežřelí jako ten, kdo v zimě přechází zamrzlou řeku
a podezíraví, jako by jim pořád cos hrozilo ze všech stran
a přísní jak při uvítání host
a sdílní jak tající led
a prostí jak samorost
a prostorní jak údolí hor
a kalní jak zvířený proud

Kdo jiný se dokáže kalný ztišit do úplné čistoty?
A nehybný po věčném pohybu dojít až k plnosti života?

Kdo ovládá ten způsob *Taa*
nežádá si nikdy úplného naplnění
a jenom to, co si nepožádalo naplnění
může být jakkoli ošuntělé a přece
vždy znovu a znovu dokonale ukončené!

16

Spějte k nejzazší prázdnotě
a trvejte v naprostém klidu!

Tu všechny věci začaly být
a vidět je, jak sem se vracejí –
jakkoliv rozkvetlá
každá se ke svým kořenům vrátí
a tomu návratu ke kořenům
se říká: Klid
což znamená: Naplnit osud
a naplnit osud
znamená: Věčná dannost

a poznat dannost
znamená: Prozíravost
Neboť kdo nepozná dannost
slepě si přivodí neštěstí
Ten, kdo zná dannost
Přijímá
a kdo přijímá
je všeobecný,
a všeobecné je královské
a královské je nebeské
a co je nebeské, je *Tao* –
Tao je věčné!
Toho pak ani smrt nemůže ohrozit!

17

O tom nad všemi prvním
ti dole vědí jen, že je;
s tím po něm druhým
se cítí spřízněni a chválí ho;
ještě dalšího
se bojí;
a posledním z nich
opovrhují!

Neboť kde nebylo důvěry dost
je nevěra!

Ať jako z veliké dálky sem doznívají
vzácně slova –
a dílo bude vykonáno
a věcem se bude dařit
a lidé si budou přitom říkat:
žijeme po svém!

18

Ve chvíli, kdy se tratí Velká Cesta
nastoupí takzvaný vztah k lidem a takzvané vědění:
nastane Veliký Podvod

Ve chvíli, kdy se rodiny přestávají snášet
nastoupí takzvaná pieta

Ve chvíli, kdy ve státě zavládne temno a země
spěje k rozvratu
nastupují loajální a věrní poddaní

19

Odložíte-li moudrost
a zbavíte se vědění
stokrát na tom vyzíská lid!

Odložíte-li vztah k lidem
a zbavíte se povinné odpovědnosti
z lidí se opět stanou oddaní synové!

Odložíte-li chytrost
a zbavíte se ziskuchtivosti
zmizí loupež a hrabivost!

Leč na tom trojím založit kulturu
to nestačí;
třeba je přidat něco
k čemu se lidé mohou vracet:
jednoduchost na pohled i vnitřní prostotu
málo zájmů, žádosti žádné!

20

Ustaňte s učením
a konec je strastem!
Copak je rozdíl mezi souhlasem *ngo* a souhlasem *wej*?
Jaký je rozdíl mezi *wej* dobrem a *ngo* zlem?

Nedá se nebát
čeho se všichni bojí
Ó, je to spoušť a konce jí není!

Mnoho lidí se stále usmívá
jako když vedou býka k obětišti
jako když stoupají na terasy o jarních slavnostech
jen já jsem ke všemu netečný
jak dítě, jež dosud nedalo znamení
jak novorozeně, které se dosud nerozesmálo
sem tam se potácím sem tam
jako bych neměl kam jít!

Všichni mají víc než dost
jen já jak bych všechno ztratil
Mám duši idiota
tupou, tupou hlavu
z ostatních to zrovna svítí
já jediný mám v hlavě tmění
všichni tak čilí zvidají
jen mně je trudno, těžko
Zmitán a smýkán
tak jako na moři
nahoru dolů, dolů a nahoru

jak bych se neměl čeho zachytit!

Ostatní všichni mají k čemu být
Jen já jsem hloupý a k ničemu!

Já jediný jsem jiný
dávaje přednost té krmi
kterou skýtá Matka!

21

Uzpůsobení Velké Síly neboli *Te*
záleží v tom, jak sleduje Cestu neboli *Tao*
Cesta je utvářena
do nepostižitelnosti a do nezřetelnosti

Ó nepostižitelnosti Ó nezřetelnosti
ve vás jsou všechny formy!
Ó nepostižitelnosti Ó nezřetelnosti
ve vás jsou všechny věci!
Ó mlhavosti Ó temnoto
ve vás se tají všeho podstata!
A je to podstata nanejvýš pravá
a v tom je důkaz a důvěra
neboť od starověku až po dnešek
se jeho jméno neztratilo, zůstává
ono vidělo počátek věcí všech
Odkud známe podobu počátku věcí?
Od něho!

22

Neplné se stává plným
křivé se přímí
prázdné se plní
zašlé se s novým střídá
málo se množí
mnoho se trátí
tak objímá Světec všechno v jediném
tak stává se světu vzorem:
nestaví sebe na odív
a tak je jasný
sám sobě nepřítakává
a tak je zřejmý
nechvástá se
a proto má úspěch
nechválí se
a proto vyniká
nikdy se s nikým nesváří
a proto se nikdo nemůže svářet s ním

Co staří říkali: Neplné se stává plným!
Je to snad prázdný tlach?
Neboť se opravdová plnost dosahuje jen návratem k ní!

23

Zdrženlivost je v řeči přirozená, neboť ani vítr neduje
Po celý den a ani liják celý den netrvá. A kdo je působí?
Přece Nebe a Země! A jestli ani samotné nebe a sama
země nemohou působit stále, jak potom člověk!

Tak ti, kteří chtějí užívat *Tao*:
tam kde najdou Cestu *Tao*, shodnou se s ní;
tam kde působí Síla *Te*, shodnou se s ní;
tam kde obojí ztratí, shodnou se s jejich ztrátou!
Shodnou-li se s Cestou, ta je ráda, že je má;
shodnou-li se s působením Síly, ta je ráda, že je má;
shodnou-li se s jejich ztrátou, ztráta je ráda, že je má;

Neboť kde nebylo důvěry dost
je nevěra!

24

Kdo stoupá si na špičky
nestojí pevně;
ten kdo se rozkročí
nejde;
ten kdo na sebe sama hledí
nic nevyzařuje;
kdo sám sobě přitakává
nezřetelný je;
ten kdo se chválí
nic nevykoná;
ten kdo je pyšný
nikoho nepřekoná;
o tom, jak se má k *Tau*, můžeme říci:
pře míru se krmí
přes míru se činí
to si každý oškliví!

A proto:
ten kdo je v *Tau*,
ten na tom nervá!

25

Co v nejasné změtenosti přece úplné
co předešlo zrodu Nebe u Země
tiché
prázdné

tak samo bez hnutí
cestou dosahující všeho
aniž mu cokoli hrozilo zánikem
mocné být Matkou světa
A nevědouce jak to jmenovat
značíme je *Tao*
a kdybych musil
já bych mu řekl Velkost
neboť Velkost
to znamená vycházet
neboť vycházet
to znamená jít dál a dál
neboť jít nedál
znamená se vracet!

Proto:

Tao je velkost
Nebe je velkost
Země je velkost
i král je velkost –
ty čtyři velkosti obsahuje univerzum
král zaujímá místo jedné z nich:
tak člověk se řídí Zemí
Země se řídí Nebem
Nebe se řídí *Taem*
Tao se řídí *samosebou!*

26

Těžké je kořen lehkého
klid je pánem činnosti
Z té příčiny:
Na pochodu celý den
Světec se nevzdálí od vozu s nákladem
a když se mu nejskvělejší výhled skýtá
on zůstává sedět klidně jak vlaštovka a povznesený!
Co si má počít vládce desetitisíce vozů,
jemuž se zdá svět lehčím, než je on sám?
Bere-li na lehkou váhu
ztratí ten základ, o nějž se opírá
a přespříliš činorodý
ztratí svou vládu!

27

Kdo umí chodit
nezanechá stop;
kdo umí mluvit
nedopustí se chyb;
kdo umí počítat

nepotřebuje počítadlo;
kdo umí zavřít
bez zámku bez závor nedá otevřít;
kdo umí spoutat
bez provazu bez uzlů nepustí
Z té příčiny:
Světec, kterému dáno je, že umí spasit lidi
neopovrhne pro to lidmi
Světec, kterému dáno je, že umí pomáhat všem
neopovrhne pro to těmi bytostmi a věcmi
Tomu se říká skrytá osvícenost!
Proto je ten kdo umí
učitelem toho kdo neumí
a ten kdo neumí
je potřebou toho kdo umí
Kdo si neváží svého učitele
kdo nemiluje co je mu potřebou
velice bloudí přes všechno vědění
Tomu říkám nejdůležitější umění!

28

Ten kdo zná mužskost
a podržuje si svou ženskost
stává se říčním údolem země
Ten kdo se stane údolem země
od toho nikdy neodchází Síla *Te*
a on se poznovu vrací do stavu dítěte

Ten kdo zná bílé
a podržuje si přitom i černé
stává se příkladem všech
Ten kdo je příkladem všech
od toho se nikdy neodvrací Síla *Te*
a on se opětovně vrací k nekonečnému

Ten kdo poznal slávu
a podrží si i svou hanbu
stává se údolem celé země
Ten kdo je údolem celé země
má vždycky Síly *Te* dostatek
a poznovu se vrací ke stavu prostoty

Až tam kde se původní prostota rozpadá
tam vzniká nástroj
a užije-li tohoto nástroje Světce
povstává nejvyšší mezi úředníky
Proto veliký řezbář jako správce země
vlastně neseká a vlastně nespravuje!

29

Kdo nakládá se světem
chtěje ho získat
vidím, že neuspěje
Nebo je svět nádoba magická
s níž takto nakládat nelze!
A kdo sní tak nakládá, prohraje
a kdyby se jí i zmocnil, ztratí ji!
Tak jedni jdou
jiní je následují
jedni zhluboka dýší
jiní popadají dech
jedni sílí
jiní slábnou
jedni na sebe berou
jiní se překocují
Proto se Světec
vzdává nemírnosti
vzdává výstřednosti
vzdává povýšení!

30

Kdo skrze *Tao* slouží pánu lidí
neznásilní zbraní svět
neboť se jeho dílo rádo vrací zpět

Kde vojsko přebývá
tam rodí se trn a hloží
za vojskem v sledu
s jistotou zlá léta jdou
dobrý vůdce si vezme kořist vítěznou a dost
násilím netěží víc –
zvítězil, aniž se chlubí
zvítězil, aniž se činí soudcem
zvítězil, a není násilník!
Neboť co do síly roste
to stárne
a tomu se říká *Necesta*
a *Necesta* se brzy končí

31

Ani ty nejlepší zbraně nejsou nástroje znamenající
Štěstí. Všichni je vesměs nenávidí, a proto ten, kdo má
Tao, při nich netrvá
Urozený muž doma váží si místa po levici, ve zbraní
si váží místa po pravici.

Zbraně jsou nástroje, jež neznamenaají štěstí, nejsou to nástroje urozeného muže! I když jich použije, že jinak nemůže, má stejně pokoj a mír za cosi vyššího. A i když zvítězí, nepřikládá tomu kladnou hodnotu! Neboť kdo by v tom viděl něco dobrého, to by byl člověk, kterého zřejmě těší zabíjet! Ovšem ten, koho těší zabíjet, nemůže potom dosáhnout svých záměrů se světem!

Tak při šťastných konáních se dává přednost levici, při nešťastných konáních se dává přednost pravici. A křidelní velitelé se řadí vlevo, hlavní velitelé se řadí vpravo. Říká se, že jest jim prokazovat obřady smuteční! Neboť masového zabíjení lidí jest želeť a hořce je oplakat. A vítězství v bitvě jest vítat obřady smutečními!

32

Tao, které je stále a věčné
nemá jméno
je to samorost, jenž je tak malý, a přece
nic na světě se nedá nad něj povýšit!
Kdyby vévodové a králové byli s to se jej udržet
všechno by se jim samo podřizovalo
nebe a země by se spojily
aby seslaly sladkou rosu
lid by se sám od sebe srovnal
aniž by čekal na rozkaz!
Jakmile se však samorost začne opravovat
objevují se různá jména
a tak jsou tu již ta jména
je třeba vědět, kde se zastavit!
Víme-li kde se zastavit
možná se vyhneme tomu, co nám jinak hrozí

Tao se má ke světu
jako se mají veliké řeky a moře k údolním potokům!

33

Moudrý, kdo rozumí druhým
osvícený, kdo rozumí sobě
Kdo druhé přemáhá, je silný
kdo sebe přemůže, je mocný
Kdo zná mít dost, je bohatý
Kdo prosadí svou, má vůli
Ale jen ten, kdo nepřestane být čím je
ten přetrvá
a dlouhý věk má
kdo ani v smrti nezajde!

34

Veliké *Tao* se rozlévá do všech stran
může jít vlevo, může jít vpravo
všechny věci díky němu žijí
ono se žádné nezřekne
a když všechno vykoná
nečiní z toho nároků
a pečuje o všechny věci
a nevládne jim
nikdy si ničeho nežádá
a tak se dá nazvat nejmenším!

Všechny věci k němu tíhnou
nevládne jim
a tak se dá nazvat největším!

A protože se nikdy samo nečiní velkým
dovrší takto svou velikost!

35

Ten kdo je příklad a symbol
za tím jde svět
přichází
on neublíží
to je veliký klid
to je hudba a krmě
i poutník se staví v tom domě

Tao, jak vychází z úst
je bez chuti, mdlé
neviditelné
je neslyšné a
nevyčerpatelné!

36

Co má se utáhnout
musil předtím někdo roztáhnout;
co se má oslabit
musil předtím někdo posílit;
co se má zničit
musil předtím někdo vybudovat;
co se má ukrást
musil předtím někdo dát!
To znamená, že je cos v samém zárodku dáno jasné!
Křehké a měkké
přemáhá tvrdé a silné!
Ryba se nemá vytahovat z tůně
Nabroušené nástroje státu

se nemají stavět lidem na oči!

37

Tao, které je stálé a věčné
nedělá nic
a přece jím nic nezůstane nezasaženo!
Kdyby vévodové a králové byli s to se jej držet
vše by se měnilo samo
A to, co by samo proměněno
opět chtělo cokoli činit
zadrželi bychom bezejmenným samorostem
Neboť bezejmenný samorost
ten je bez chtění
a co je bez chtění, sahá po klidu
a svět se ustavuje sám!

38

Svrchovaná Síla
svou Sílu neprojevuje
a proto ji má
Nedokonalá Síla
neopomene svou Sílu projevit
a vůbec ji nemá

Svrchovaná Síla
nečiní nic
a nic není, co by nezasáhla
Nedokonalá Síla
činí leccos
a vždy něco zůstane, co nezasáhla

Svrchovaná Humanita
činí leccos
a nic není, co by nezasáhla

Svrchovaná Povinnost
činí leccos
a vždy něco nezasáhla
Svrchovaný Ritus
činí leccos
ale když nedojde odezvy
vrhá se napřed s obnaženými pažemi

Tak po ztrátě Cesty *Taa* se obracíme k Síle *Te*
po ztrátě Síly *Te* se obracíme k Humanitě
po ztrátě Humanity se obracíme k Povinnosti
po ztrátě Povinnosti se obracíme k Ritu

Ritus je pouhá slupka loajálnosti a spolehlivosti
a počátek rozvratu
Předpovědi jsou na stromu *Taa* pouhý květen
a počátek hlupáctví
Z té příčiny:
veliký muž se obírá dužinou
a nelpí na slupce
obírá se plody
a nelpí na květech
zbavuje se těch druhých, aby podržel své!

39

Jsou věci, jež zdávna dosáhly celosti:

Nebe dosáhlo celosti ve své čistotě
Země dosáhla celosti ve svém spočínutí
Duchové dosáhli celosti ve své duchovnosti
Údolí dosáhla celosti ve své plnosti
Bytosti dosáhly celosti ve svém zrození
Vévodové a králové dosáhli celosti ve své příkladnosti
To vše jsou plody celosti!

Kdyby nebe nemohlo dosáhnout čistoty
mohlo by se roztrhnout
Kdyby země nemohla spočinout
hrozil by jí zánik
Kdyby duchové nemohli dosáhnout duchovnosti
hrozilo by jim zaniknutí
Kdyby údolí neměla svou plnost
hrozilo by jim vyschnutí
Kdyby bytosti se nemohly rodit
hrozilo by jim vyhynutí
Kdyby vévodové a králové trátili svou vznešenou
povznesenost
hrozilo by jim svržení

A tak je skromnost
základem vznešenosti
a nízké klade základ
povznesení!
Z té příčiny
vévodové a králové se sami zovou
sirotami a opuštěnými a neblahými!
Nečiní se zde skromnost základem?
Není tomu tak?

Proto:

Vypočti po částech celý vůz
a nedá to vůz!
Neboť tamti si nepřáli zvonit jak vzácný nefrit
ale sypat se jak prostý štěrk!

40

Pohybem Cesty *Tao*
je pohyb zpátky
Vlastností Cesty *Taa*
je měkkost
A všechny věci, co jich je na světě
rodí se z bytí
bytí rodí se z nebytí

41

Slyší-li velcí o Cestě
hned pílí po ní
Slyší-li prostřední o Cestě
kolísá zda je či není
Slyší-li malí o Cestě
nahlas se Tomu smějí
A nebyla by to ani Cesta
kdyby se jí nesmáli –
proto je takové úsloví:
Nejsvětější Cesta je ta, která se zdá temnou
ta Cesta, jež jde k nám, se zdá ustupovat
nejpřímější Cesta vypadá křivolaká
Nejvyšší Síla vypadá, jako by byla v úzkých
Největší čistota je ta, jež vypadá poskvrněná
Nejmocnější Síla vypadá nedostatečná
Nejpevnější Síla vypadá ochable
Prostá pravda je ta, která vypadá jak zrada
Velký čtverec už jako by neměl rohy
Veliká nádoba je pozdě hotova
Veliký hlas se málo slyší
Veliký zjev nemá tvar
Tao se skrývá v bezejmení
Jediné *Tao* se umí dát
a dokonat

42

Tao rodí se jedno
jedno rodí dvě
dvě rodí tři
tři rodí vše
Všechno nese *Jin*
a objímá *Jang*

a plní se dechem *Čchi*
snoubí se v *harmonii*

Lidem jsou protivné
siroba a opuštěnost a neblahost
leč králové se jimi titulují
neboť tak se věci mají:
ty, jež zmenšujeme, přesto nabývají
ty, jimž přidáváme, přesto ubývají
Učím jen to
co učili jiní:

Najděte mi tyрана, jenž nedostal svou smrt
a já ho učiním svým mistrem a učitelem!

43

Z celého světa nejslabší
přemůže i to nejsilnější
Nebytí vnikne i tam, kde není mezery
a z toho vím, že má prospěch i to, co nečiní nic
ovšem zřídka se dosáhne na tomto světě
bez slov naučení
prospění bez činu

44

Co je nám bližší
sláva, nebo život?
A co je víc
život, nebo zboží?
A co je horší
nabýt, či ztratit?

Proto:
kdo nevíc skrbí
zaplatí nedráž!
Kdo nevíc schraňuje
ponese nejtěžší ztráty!
A kdo zná míru
nedojde úhony
Kdo ví, kde zastavit
tomu nic nehrozí –
tak bude věčný

45

Největší dokonalosti jako by se něčeho nedostávalo
leč její užívání tím není postiženo
Největší plnost je stále jakoby prázdná

a její užití je přece nekonečné
Největší přímočarost jako by se kroutila
Největší dovednost jako by byla hloupá
Největší výmluvnost jako by se zajíkala
Tak pohybem přemáháme chlad
a klidem přemáháme žár –
čistotou a klidem se pořádá svět

46

Když platí ve světě *Tao*
cestovní koně posílají hnojit pole

Když neplatí ve světě *Tao*
pěstují váleční koně i za valy

Neboť není většího neštěstí než neznat míru
a není horšího omylu než chtít získat víc

A proto:
spokojenost z poznání své míry vzešlá
je spokojenost trvalá a věčná!

47

Ani nevyjdem ze dveří
poznáme svět
ani nevyhlédnem z oken
uvidíme cestu nebe
neboť kdo nejdál vychází
zpravidla nejméně pozná
A proto:
Světec, ten věděl, aniž kam cestoval
pojmenoval, aniž se rozhlížel
a vykonal dílo, aniž přiložil ruku k dílu!

48

Pěstování učenosti
záleží v každodenním přidávání
Pěstování *Taa*
záleží v každodenním zbavování se a ubývání
Tak se zbavujem opětovně
až posléz dospějeme k nečinnosti:
nic nebudeme činit
a nic nezůstane nevykonáno –
neboť se svět získá nekonáním
neboť žádné konání
nestačí získat svět!

49

Světec nemá stálé srdce
Svým srdcem činí srdce všech:

a dobrým činí dobro
a nedobrym též činí dobro –
nebo takové je dobro Síly *Te!*

A k upřímným je upřímný
a k neupřímným je též upřímný –
nebo taková je upřímnost Síly *Te*
Tak Světec přebývá v světě
v úzkosti bez přestání
že svět zvíří a jeho srdce zkálí
a zatímco všichni uši a oči ke všemu straží
on s toho nevnímá nic jak dítě!

50

Ten, jenž se právě rodí
ten už umírá
jestli je třinácte stoupců života
je také třinácte stoupců smrti
a z žijících lidí
je také třinácte těch
co jsou na cestě k *bodu smrti!*

Z jaké příčiny?

Protože ve svém žití
užívají života přespříliš bohatě!

Říká se, že ti, kdo umějí nakládat se životem, na cestách
po souši nepotkají nosorožce ani tygra a ve válce je nezasáhne
žádná zbraň. Nosorožec nemá kam zarazit svůj
roh, tygr nemá kam zatnout svůj spár, zbraň nemá, kam
by vnořil své ostří!

Z jaké příčiny?

Protože tito lidé si s sebou nenesou svůj *bod smrti!*

51

Tao dává život
Te jej živí
věci tomu dávají tvar
okolnost dotváří vše –
tak každá z věcí

Tao ctí a
váží si *Te*
Ta úcta k *Tau*
a vážnost k *Te*
přítom nejde z nějakého příkazu
leč je tu co trvá a věčná přirozenost!
Tao dává život
Te jej živí
dává mu růst
chová jej
dodává mu stálosti
dotváří jej
stará se o něj
a chrání

Tak život dát, a nevlastnit jej
pracovat pro něj, ale nezakládat si na tom
pěstovat ho, ale nevládnout mu –
to se vše nazývá: mystické *Te*

52

Svět má svůj počátek
ježž považujeme za Matku světa
a kdo pozná matku přec
poznává i její děti
a známe-li děti
a nespustíme se matky
ani smrt nás nemůže ohrozit!

Zataras průchody
a uzavři brány
a na celý život uchováš svou sílu!

Otevři průchody
a vrhni se do díla
a po celý život není ti pomoci!

Tak kdo vidí i to, co je nepatrné
ten je jasnozřivý;
kdo se drží své slabosti
ten je pevný;
kdo užívá Jeho paprsků
vrací se až ke Světlu
a nevystaví svůj život zmaru
to jest – uvykne věčnému trvání!

53

Kdo z nás má být jen špetku vědění, půjde po velké

Cestě a bude se strachovat, aby se nedal cestou křivou.
Velká Cesta je hladká, je rovná, jenže lidé chodí rádi
postranními cestičkami:

dvůr má ta nejvýstavnější schodiště
pole jsou zcela zaplavena
sýpky zejí prázdnotou
lidé se oblékají do pestrých výšivek
nosí nabroušené zbraně
holdují pití a jídlu
a hromadí nadbytečné statky!

Toto je obžerství a loupež, to není Cesta!

54

Kdo se uměl postavit
toho nesvrhnou
Kdo se uměl podržet
toho se nezřeknou
Synové a vnuci mu nepřestanou s obětmi!

Pěstujete-li to ve své osobě
působení Síly *Te* dosáhne opravdovosti
Pěstujete-li to v rodině
působení Síly *Te* začne přesahovat
Pěstujete-li to v obci
působení Síly *Te* se stane trvalým
Pěstujete-li to ve státě
působení Síly *Te* se stane hojným
Pěstujete-li to v celé zemi
působení Síly *Te* se stane všeobecným!

Proto:

Skrze osobu nahlížež osobu!
Skrze rodinu nahlížež rodinu!
Skrze obec nahlížež obec!
Skrze stát nahlížež stát!
Skrze zemi nahlížež zem!
Čím rozumím světu takovému, jaký je?
Jen *Tim*!

55

Hojnost plná Síly *Te*
se rovná
rudému novorozeněti:
jedovatý hmyz je nebodne
divá zvěř neschvátí
dravec neunese
a kosti má slabé
a měkké svaly

a přece se pevně drží
ještě nic netuší o spojení samce se samičkou
a už má všechno co k tomu potřebuje
tak dokonalá je jeho životní podstata
dokáže křičet celý den
a hlas mu neselže
tak dokonalá je vněm harmonie
Znát harmonii
znamená věčnost;
znát věčnost
znamená osvětlení;
přidávat k životu
znamená štěstí či neštěstí;
jestli srdce žádá si dech
to znamená násilí!
Neboť co do síly roste
stárne
a tomu se říká *Necesta*
a *Necesta* se brzy končí

56

Ten, kdo ví, nemluví;
kdo mluví, neví;
tak zahrad'te průchody
a zataraste dveře
otupte hroty,
rozvažte pouta
a ztlumte světlo –
buď'te jen prach!

Toto je tajemná rovnost!

Ten kdo jí dosáhl, nikde nemá příbuzných
ten kdo jí dosáhl, nikde není cizincem;
ten kdo jí dosáhl, nic nezíská
ten kdo jí dosáhl, nic neztratí;
ten kdo jí dosáhl, nebude povýšen
ten kdo jí dosáhl, nebude ponížen –
proto je na světě nejvíce ctěn!

57

Státy se spravují platnými zákony
a zbraněmi se vládne úskokem!
Nezasahováním dobýváme svět!
Jak vím, že je to tak, jak to je?
Jen *Tim*
Neboť čím víc je na světě zákonů a zákazů
tím bídnejší je lid!

Čím víc je mezi lidmi naostřených zbraní,
tím větší panuje ve státě rozvrat!
Čím více je mezi lidmi dovedných mistrů,
tím více přibývá divných věcí!
Jak přibývá zákonů a nařízení,
množí se zloději a lupiči!

Proto Světec pravil:
Já nedělám nic a lid se mění sám od sebe
Já miluji klid a lid se srovnává sám od sebe
Já do ničeho nezasahuji a lid bohatne sám
od sebe
Já si ničeho nežádám a lid se stává sám
od sebe prostým samorostem

58

Tam kde je vláda odevzdaná
tam lid zůstane poctivý
Tam kde je vláda plná čilosti
neukožený lid začne chytračit!

Vždyť na neštěstí
zakládá se štěstí!
Vždyť ve štěstí
číhá neštěstí!

Kdo zná to tajemství?
Nic v něm neplatí řádně!
Řádné se opět
stává divným
dobré se opět
stává špatným!
Nad lidským blouděním
slunce nezapadá!
Proto Světec
je vyhraněný, ale nebodá
je vyhraněný, ale neraní
je přímí, ale nepřepíná
je jasný, ale neoslňuje!

59

Pro spravování lidí
a pro službu nebi
není nad hromadění!
A hromadění znamená
časné užívání!
A časné užívání znamená
opětovné hojné získání!

Opětovné hojné získání
přináší nepřemožitelnost
a o nepřemožitelnosti
nikdo neví, kam až spěje
Ten, o němž se neví, kam až spěje
může tím ovládnout stát
Ale jen ten, kdo ovládá stát
přimyká se k Matce (*Tao*)
může vytrvat věčně!
To znamená:
zapustit hluboko kořeny dlouhé
a pevnit kořen hlavní
je Cestou k dlouhému žití
a věčnému zření!

60

Spravovat velký stát je jako vařit malé rybky.

Když se spravuje země skrze *Tao*, démoni neuplatní svou magickou moc.

Nejenže démoni neuplatní svou magickou moc, ale magická moc sama lidem neškodí.

Nejenže magická moc lidem neškodí, ale především sami Světci neškodí lidem.

A tak jestliže si navzájem neškodí, jejich síly *Te* se spojí k společnému cíli!

61

Velký stát je řeka v dolním toku, tam kde se do ní vlévá celá země.

Je země samičkou a samička bytostným svým klidem vítězí nad samcem, tím klidem, jímž se poníží. Proto velké státy ovládnou malé tím, jak se snižují. A malé státy ovládnou velké státy jen tím, že se snižují! Tak se jedni snižují, aby ovládli, zatímco druhí se snižují a ovládají!

Velký stát nechť si nepřeje nic jiného než žít pospolu všechny lidi; malý stát ať si nepřeje nic jiného než sloužit všem!

Tak oba dosáhnou toho, co každý z nich chtěl.
Neboť *velký* se musí ponížit!

62

Tao je
jihozápadní kout veškerých věcí
klenotnice dobrých lidí
útočiště nedobrych:
krásná slova mohou dosíci obecné vážnosti
činy mohou člověka povznést
A nedobří lidé, k čemu je zapuzovat?

Proto při nastolení Syna nebes
a při ustanovení tří nejvyšších vládců
než v sepjatých rukách držet nefrity
než jezdit ve čtyřspřeží
líp zůstat sedět a nořit se do *Taa!*

63

Činem je nečinnost
prací je zahálka
chutná, co nemá žádnou chuť

Velkým jest malé
četným jest málo
zlobu splácí Ctnost

O těžkém se jedná, dokud je lehké
velkým se zabývá, dokud je nepatrné
I nejtěžší záležitosti světa
se musí rozřešit ve chvíli, kdy jsou ještě lehké
i největší záležitosti světa
se musí rozhodnout ve chvíli, kdy jsou ještě nepatrné
Z té příčiny:
Světce nikdy nemá co dělat s velkým
a jen tak se stane velkým
Lehké sliby musí postrádat důvěry
a přílišná snadnost přivodí mnoho nesnází
Z té příčiny:
Světce s věcmi zachází, jako by byly těžké
jen tak nikdy nemá těžkosti!

64

Co leží pokojně, snadno se drží
co ještě o sobě nedalo nic znát, o tom se snadno uvažuje
co je útlé, dá se snadno rozervat
co je jemné, dá se snadno rozprášit
taj je s věcmi třeba činiti něco, dokud nejsou
a věci je třeba spravovat, dřív než jsou rozvráceny

Strom, který objímáme oběma rukama
vyrostl nejdřív tenký jak koneček vlasu
Věž o devíti poschodích
se začala stavět z hromádky země
Cesta dlouhá tisíc mil
začala v tom malém kousku pod nohou

Kdo něco dělá
prohrává;
kdo něco drží

ztrácí;
Proto Světec
nedělá
a proto neprohrává;
nedrží
a proto neztrácí!

Zatímco lidé jdou za věcmi tak
že zpravidla blízcí dokončení prohrají všechno
ten kdo zůstane opatrný na konci jako byl na začátku
neprohrává svou věc!

Proto Světec:
žádá si nežádané
necení si nedostupné zboží
učí se, co se nemusí učit
a vrací se vždy znovu k tomu, co ostatní lidé už minuli!

65

Ve starověku ti, kdož dovedli uplatňovat *Tao*
nevyužívali toho k osvětě lidu
ale naopak činili lid hloupým a prostým!
Obtížnost spravování lidu
je v přemíře jeho vědomostí
Proto:
spravovat stát vědomostmi
je zločin proti státu
nespoléhat při správě státu na vědomosti
je štěstí státu!
Kdo zná ty dvě věci
ten je vzorem a příkladem.
A provždy znát svůj vzor a příklad
se nazývá tajemná Síla *Te*

Mystická Síla *Te*
ta je hluboká!
ta je daleká!

Ten, kdo se umí
s věcmi vracet zpátky –
ten pak dosáhne Velkého Splynutí!

66

Veliké řeky a moře se stávají vládci
nad prameny a nad potoky
tím, jak umějí být níže než oni
Proto mohou být vládci nad prameny a nad potoky!
A proto:

kdo chce být nad lidmi
musí se jim v slovech ponížit
kdo chce být před lidmi
musí se pohybovat za nimi!
Proto Světec:
dlí nahoře a lid to nenese těžce
dlí v předu a lid to necítí jako újmu
Tak ho všichni s radostí podporují a nikomu
to není na obtíž!
On se nesváří, a tak nikdo nemůže vejít s ním ve svár!

67

Všichni na světě nazývají naši Cestu velkou
a jaksi bláznivou
Jen pro svou velikost jeví se bláznivou
Neboť je-li cos docela normální
to setrvává ve své malosti!

Máme tři poklady, jež střežíme ve svém držení:
první se jmenuje slitování
druhý se jmenuje šetrnost
třetí se jmenuje ostych být před všemi
Jen slitování nás činí statečnými
jen šetrnost nás činí štědrými
jen s ostychem být před všemi dovedeme být
prvními z ministrů
Jenže dnes jsou stateční bez slitování
jsou štedří bez šetrnosti
jsou vpředu, aniž by se drželi v zadu
a to je smrt a zmar!

Kdo má slitování
v útoku vítězí
v obraně je jistý

Koho chce Nebe zachránit
slitovností jej opatří co zbrojným průvodem!

68

Kdo umí vésti
není výbojný;
kdo umí bojovat
není sveřepý;
kdo umí vítězit nad nepřítelem
nenapadá;
kdo umí užívat lidí
podřizuje se jim

Tomu se říká Síla neútočení
Tomu se říká Síla užívání lidí
Tomu se říká rovnat se nebi a starověku!

69

Válečníci mají rčení:
Netroufaje si dělat hostitele
dělám hosta;
netroufaje si postoupit palec
ustoupím o celou stopu!
To se nazývá:
postupovat bez postupu
vysoukat rukáv, aniž odhalím rámě
tasit beze zbraně
pronikat bez odporu!
Neboť není většího neštěstí než podcenit nepřítele
Podcenit nepřítele znamená tratit svůj nejdražší poklad!
A proto:
Když se zkříží zbraně
ti vítězí, kdož toho želí!

70

Co říkám, dá se velice snadno pochopit a velice snadno uskutečnit.
A přece není v celé zemi nikoho, kdo by to dokázal pochopit, a nikdo také není schopen uskutečnit to.
Má slova mají své předky
má slova mají svého pána!
Jenže to nikdo neví, a proto nikdo neví nic ani o mně. Těch, kteří mne někdy pochopili, je velmi pořídku, a ti, kteří by mne dovedli vysvětlit, jsou vzácní!
A proto: Světec nosí pod košilí v prsou drahokam!

71

Vědět, že nevím
to je nadevše;
nevědět, že vím
to je neomc;

Kdo poznává v nemoci nemoc
přestává být už nemocný
A Světec nebývá nemocný
protože poznává v nemoci nemoc
proto není nemocný!

72

Kdykoliv se lidé přestanou hrozit moci
veliká moc přijde k nim!

Neobmezujte, v čem se přebývá
a nezhrdejte, čím se žije
neboť jen nebudete-li zhrdat
nebude zhrzení!

A proto:

Světec sám sebe zná
a neukazuje se;
má sebe rád
a nevyvyšuje se!
To druhé odmítá, aby si prvé udržel!

73

Kdo do boje se vrhá s myslí troufalou
ten bývá zabit,
kdo do boje se vrhá s myslí bázlivou
ten přežívá
Z těch dvou
to první škodí
to druhé prospívá
Kdo ví proč
tamto nebe nesnáší?
To ani Světec nesvede!

Nebeská Cesta
to je umění vítězit bez boje
to je umění odpovědět beze slov
to je nikoho nezvat, aby samo přišlo
to je záměr svůj provést se vším smířený
neboť nebeská síť je široší a řídká
a přece nepropustí nic!

74

Pokud se lidé nebojí smrti
nač je jim smrti hrozit!

Jestli přiměju lid, aby se bál smrti
a přesto se někdo dopustí něčeho nepravého,
Já se ho zmocním
a usmrtím ho!
Kdo se pak opováží?
Tak je tu odevždy Vykonavatel-kat, jenž zabíjí!
A zabije-li někdo v zastoupení Vykonavatele-kata
řekne se, že namísto mistra tesaře někdo jiný ťal
A kdo na místo mistra tesaře tne
ten jenom zřídka nezraní si ruku!

75

Hlad lidu pochází od toho
Že jeho vrchnost spolyká příliš daní.
Proto hladoví!“

Neovladatelnost lidu pochází od toho
že jeho vrchnost je příliš činorodá.
Proto se těžko vládne!

Lid nepřikládá váhy smrti
protože vrchnost přespříliš myslí na život.
Proto nepřikládá váhy na smrt!

Jenom ten, kdo nežije jenom pro život
ten cení si života moudře!

76

Je lidský život
slabost poddajná
a smrt je
nepoddajná tuhost

Je život všechněch věcí
poddajná ohebnost
a smrt jejich zeschlá suchota

A proto:
co je tvrdé nepoddajně
na straně smrti
co je slabé v poddajnosti
na straně života stojí!

Z té příčiny:
ty zbraně jež jsou tvrdé
nezvítězí,
a dřevo, jež je tvrdé
stává se zbraní –
neboť co je tvrdé a velké, zůstává pod zemí
co je poddajně slabé, roste nad zemí!

77

Tao nebe se velmi podobá napjatému luku: co je
nahore, schyluje se, a co je dole, zvedá se, ubírá se tam,
kde přebývá, přidává se tam, kde se nedostává.

Cesta nebe také bere těm, kteří mají nadbytek,
a přidává těm, kteří mají nedostatek.

Cesta člověka taková není: bere těm co mají nedostatek,
a obdarovává ty, co mají nadbytek.

Kdo dokáže obdarovati svým nadbytkem
ostatní svět? Jen ten, kdo má *Tao*

A proto:

Světec něco udělá a nezakládá si na tom
a když vykoná dílo, nelpí na něm
A nepřeje si ukazovat svou moudrost!

78

Na světě není nic měkčího a poddajnějšího než voda
ale tu zas nic nepřekoná v tom
jak napře se na všechno tvrdé a silné!
A nic ji nedokáže v ničem změnit!
Tak poddajné vítězí nad silným
měkké vítězí nad tvrdým
a všichni na světě to ví
a nikdo to nedokáže uskutečnit!
Proto Světec pravil:
kdo vezme na sebe bláto země
ten je pán země a úrody;
kdo vezme na sebe neštěstí země
ten je nad všemi král!

Rovná slova vypadají jako zvrácená!

79

Usmíříme-li velikou nenávisť
musí dost nenávisti ještě zbýt,
což budem sotva mít za dobré!
Proto:
Světec podrží levou část smlouvy
a nenakládá odpovědnost na lid.
Kdo má Sílu *Te*, stará se o smlouvu
kdo nemá Sílu *Te*, stará se o daně!

Nebeská Cesta ta nezná přízně,
povždy je s člověkem dobrým!

80

Je malý stát a málo lidu v něm.

Ať neužívá nástrojů a zbraní, jež třeba má. Ten lid pak
nepotáhne dále od domova, kdyby měl dvakrát zemřít!
A bude mít třeba i lodě a vozy, ale nikdo na ně nenesedne.

A bude mít třebaš i zbraně, ale nikdo se jich nebude
Chápat! A lidé se budou zase vracet k vázání uzlů a pokrmy
jim budou chutnat sladce, oděvy se jim budou zdát krásné
a obydli jim budou příjemná a obyčejný život je bude těšit.
Sousední země bude na dohled, její kohouti i psy budou na
Doslech, leč lidé zestárnou a zemřou, aniž tam někdy zašli!

81

Poctivá řeč se nekráší
krásná řeč zase není poctivá

Kdo je dobrý
věci neliší, o ně se nehádá
kdo věci liší, o ně se hádá
ten není dobrý
Kdo ví, ten se v učení nešíří
kdo v učení se šíří, ten neví

Světec nehromadí:
čím víc lidem dává
tím víc má
čím víc lidem dává
tím mu přibývá

Nebeské *Tao*
bez škody prospívá
Světčovo *Tao*
bez přemáhání pomáhá!